

Felszólalás kivonat:
2019.07.15. Bécs

Dr. Vadász Viktornak hívnak, büntető bíróként dolgozom a Fővárosi Törvényszéken, és jelenleg az Országos Bírói Tanács tagja és szóvivője vagyok. Ez utóbbi minőségemben engedjenek meg nekem néhány rövid gondolatot. Köszönöm a meghívást Friedrich Forsthubernek. A Fővárosi Törvényszéknek több évre visszanyúló partneri kapcsolata van a Bécsi Tartományi Büntetőbírósággal, amelynek létrehozásában magam is közreműködtem, így most már mondhatom, hogy barátság is összeköt minket Forsthuber Elnök Úrral.

Elsőként Gerhard Reissner és Oltai Judit MABIE elnöke felszólalásaira reflektálnék röviden. Magam is megerősíthetem Önöknek a bírósági szervezet kríziséről, az OBH és a MABIE, valamint az OBH és az OBT között kialakult helyzetről általuk elmondottakat, megismételni nem szeretném, pusztán a május óta történt eseményekről számolnék be. Miután az OBT úgy látta, hogy az igazgatás törvényessége máshogyan nem biztosítható, 2019. május 8. napján az Országgyűléshez fordult az OBH elnökének menesztését kezdeményezve. Az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága egy rendkívül gyors eljárásban, mindössze kétoldalas határozattal bírálta el az OBT több mint százoldal melléklettel ellátott anyagát, és az Országgyűlés a következő munkanapon vita nélkül határozott. Ez a határozat azonban az OBT által felvetett törvénysértések egyikére sem adott választ, mindössze a tanácsstagok elfogultságát firtatta, amelyből világosan látszik, hogy a törvényhozó egy politikai döntést hozott, a legalitás helyett a lojalitást választotta. Ismert volt előttünk is Handó Tünde szoros politikai kötődése, de a törvény az OBT-nek kizárólag a parlamenthez fordulást biztosítja eszközként. Meg kellett adni az esélyt, hogy a törvényhozó valóban megvizsgálja a törvénysértéseket, és levon belőle konklúziókat. Mivel a bírói öngazgatást megtestesítő OBT képtelen volt elmozdítani a törvénysértő OBH elnököt, akit a Parlament nevez ki és a Parlamentnek számol be, így nem elrugaszkodott dolog azt állítani, hogy a törvényhozás foglyul ejtette a bírói igazgatást. A kontrol nélküli hatalomgyakorlása, amelynek veszélyére évek óta hiába figyelmeztetnek a nemzetközi testületek – többek között a GRECO és a Velencei Bizottság – most valósággá vált.

Ennek következménye, amiről a MABIE elnöke is beszámolt, hogy a magyar bírák hatalmas nyomás alá kerültek. Nem csak a MABIE és az OBT tagjai, minden bíró, aki kritikus álláspontot fogad el az OBH elnökével szemben – bár elegendő az is, ha ő ezt véli róluk – üldöztetésnek vannak kitéve. A kormányközeli médiában hetente jelennek meg bírakat, elsősorban az OBT tagjait lejárató, dehonesztáló cikkek. Ezekről a bírakat senki nem védi meg, sőt az információ nagyrésze valószínűleg egyenesen a Hivatalból kerül kiszivároztatásra. A szakmai programokban, képzésekben, külföldi tanulmányutakban való részvétel lehetősége megszűnik, ezen bírák előre lépése lehetetlenné vált, karrierútja beszűkült, az OBH elnöke által kinevezett bírósági elnökök pedig akár a munkakörülményekkel, akár az ügyelosztással, akár a bíróértékelésekkel bosszút állhatnak a véleményüket megfogalmazó bírakon. Az OBH elnöke az OBT tagjaival szemben egyetlen év alatt összesen öt fegyelmi eljárást kezdeményezett vagy kezdeményeztetett. Számtalan konkrét példát tudnék mondani, de nem terhelem most Önöket ezekkel.

Az Európai Tanács önmagához képest szokatlanul erősen fogalmazta meg a 2019 júliusi országjelentésben a magyar igazságszolgáltatás problémáját, nevesítve az OBH elnökének túlhatalmát ellensúlyozni képtelen OBT helyzetét, és előírta a magyar kormánynak, hogy dolgozzon az igazságszolgáltatás megerősítésén. Ez álláspontunk szerint egyféle módon lehetséges: az Országos Bírói Tanács szerepének és hatásköreinek növelésével.

Fontos, hogy ezekről a problémákról itt most nyíltan beszélhetünk. Üdvözlöm, hogy Ausztria és a bíróságtörténeti és jogállamisági egyesület ennyire szíven viseli a magyar igazságszolgáltatás sorsát. Örvedetes az is, hogy az osztrák sajtó ennyire figyelemmel kíséri ezt a fontos témát és kiemelem annak is a jelentőségét, hogy Ausztriában az egyik legmagasabb közjogi méltóság, a szövetségi kancellár is felszólalt a mai konferencián. Sajnálom egyúttal, hogy ez a konferencia nem Magyarországon került megrendezésre, ahol a megfelelő magyar közjogi méltóság mondhatott volna beszédet a bírói függetlenség és jogállamiság iránti elköteleződéséről.

Végezetül fel kell tegyük a kérdést, mi köze van Ausztriának a magyar igazságszolgáltatáshoz. Tudom, ez egy provokatív kérdés, de gondoljuk csak végig! Miért számít Önöknek bármit is a magyar bírák függetlensége? A válasz, hogy igenis van közük hozzá. A magyar bírák nem csak nemzeti bíróként, hanem egyúttal európai bíróként járnak el, amikor például európai elfogatóparancsot bocsátanak ki, határon átnyúló fizetésképtelenségi eljárásban hoznak döntéseket, több tagállam polgárát érintő családjogi vitákat döntenek el. A határozatok kölcsönös elismerésének elvéből fakadóan a tagállami bírák függetlensége nem szuverén ügy a tagállamoknak, hiszen minden uniós polgár tisztességes eljáráshoz való jogának az alapvető része. A függetlenség pedig – és ezt nagyon fontos hangsúlyozni – nem a bírák úri előjoga, hanem az állampolgárok alapvető jogának a része. Emiatt kell erről nyíltan és őszintén beszélni, hogy megfelelő megoldást keressünk a kialakult helyzet javítására. Mindenkinek az a kötelessége, hogy kiálljon a demokratikus értékek, a jogállamiság és az alapvető jogok védelme mellett. Ez a közös ügyünk. Köszönöm a figyelmüket.